

**SINCFALA MUSEUM
V/D ZWINSTREEK**

BEZOEKERSGIDS

INTERBELLUMKUNSTENAAR

**REIMOND
DE BEIR**

15.12-21.4

Reimond De Beir was meer dan alleen een dokter. Hij was eveneens een autodidact kunstenaar en een groot kenner en verzamelaar van kunst. In de expo krijg je een selectie van zijn werk te zien. Daarnaast zie je ook kunst uit zijn eigen collectie, waaronder werk van huisvriend Floris Jaspers. Je hoort sappige anekdotes over de populaire dokter, verteld door zijn familieleden. Via een nagebouwd interieur krijg je een blik in de dokterswoning van de familie De Beir, nu nog steeds gekend als het 'Zwart Huis'.

JEUGD

Raymond werd geboren in Uitbergen, Oost-Vlaanderen, op 11 januari 1879 en had **katholieke ouders**. Zijn vader Désiré De Beir was **koopman** en zijn moeder heette Anastasia De Palmenaer. Zij was de dochter van Jean Baptiste De Palmenaer. De familie De Palmenaer bezat een **bloeiende kuiperij*** in Lokeren.

In 1890 stuurden zijn ouders hun enige zoon naar het **H. Maagd College in Dendermonde** naar de Grieks-Latijnse afdeling. Raymond was zeer begaafd en was sterk in Nederlands, Frans, Duits, Latijn en Grieks. Hij had aanleg voor tekenen en was later een **begaafd pianist** die zowel de klassieke werken van Beethoven, Haydn en Mozart, als de moderne werken van Debussy, De Falla en Ravel speelde. Van 1899 tot 1905 was hij **student geneeskunde** aan de **Franstalige Rijksuniversiteit in Gent**. Hij werd lid van de **'Rodenbach's Vrienden'**, een katholiek Vlaams studentengenootschap dat ijverde voor de vernederlandsing van de universiteit en het openbaar leven in Vlaanderen. Raymond noemde zich liever Reimond, zoals het hoorde in Vlaamse middens. Door het overlijden van zijn vader Désiré combineerde hij de twee laatste doctoraten in het laatste academiejaar. In juli 1905 promoveerde hij tot **doctor in de geneeskunde en vroedkunde**.

WESTKAPELLE

Onmiddellijk na het behalen van zijn diploma vestigde hij zich als **huisarts in Westkapelle**. Huisbezoeken deed hij per fiets, motorfiets of met de **'sjees'***. Hij had dadelijk een drukke praktijk. In Brugge maakte hij kennis met andere **Vlaamsgezinden** zoals de apothekers Rudolf Chielens en Karel De Wolf, de professoren Oswald en Rafaël Rubbrecht, toen een befaamd neogotisch architect.

**"RAYMOND NOEMDE
ZICH LIEVER REIMOND,
ZOALS HET HOORDE IN
VLAAMSE MIDDENS."**

* **Kuiperij**: werkplaats waar houten kuipen en vaten of tonnen gemaakt worden.

* **Sjees**: kar die getrokken wordt door een of twee paarden.

HUWELIJK MET BERTHA BAERVOETS

Op 24 september 1907 werd een groot banket georganiseerd ter gelegenheid van de gouden bruiloft van het echtpaar Baes-Vermeire. Vele notabelen van de streek waren uitgenodigd waaronder Dr. De Beir en de familie Baervoets van het '**Grand Hotel des Bains**'. Mevrouw Baervoets werd vergezeld door haar 22-jarige

dochter Bertha. Haar echtgenoot Charles Baervoets was enkele maanden voordien op 21 april 1907 gestorven. Deze Heistse hotelier was bevriend met bekende kunstenaars zoals Louis Artan, Willem Roelofs, Félicien Rops, Théodore Baron en Adrien-Jean Le Mayeur. In ruil voor een kunstwerk, logeerden ze toen gratis in zijn hotel. Vele gasten in het hotel waren Duitsers. Ook hadden de kinderen Duitse voornamen: Werner, Siegfried en Bertha. Op de bruiloft viel het oog van Dr. De Beir op de mooie Bertha Baervoets. Zij sprak Frans, Vlaams en Duits en was bovendien muzikaal. Ze had een mooie stem en speelde viool. De vonk sloeg over en na een korte verloving, **huwden Dr. De Beir en Bertha** op 11 juni 1908. Schoonmoeder Léonie Baervoets zorgde voor een groot banket in het hotel. Hun wittebroodsweken brachten ze door in Rome.

Daarna kocht het jonge paar met de steun van zijn schoonmoeder een stuk grond in de Hoogstraat van Westkapelle en bouwde er een woning in renaissancestijl met een schouw in de keuken in Delftse tegels. Moeder Anastasia kwam bij haar zoon wonen. Sidonie Durnez werd hun huishoudster en bleef bij de familie tot haar overlijden. In 1909 kregen Reimond en Bertha hun **eerste kind, Reimond**.

VILLA GUDRUN

In de zomer bezocht Dr. De Beir geregeld zieke toeristen in Knokke. Daarom kocht hij een tweede huis in Knokke, '**Villa Gudrun**' (genoemd naar het gelijknamig toneelstuk van Albrecht Rodenbach), gelegen in de Lippenslaan 108. Het huis had een koetshuis waar de 'sjees' kon worden gestald. In de winter verbleef Dr. De Beir in Westkapelle en in de zomermaanden in Knokke. Zo werd het **tweede kind Lieve**, de latere echtgenote van Dr. E. Mattelaer, geboren op 27 juli 1911 in Knokke.

DE EERSTE WERELDOORLOG

Twee weken na de geboorte van het **derde kind Frank**, op 1 juni 1914, stierf zijn 73-jarige moeder Anastasia. '**De Grote Oorlog**' dreigde. Op 3 augustus verwierp België het Duitse ultimatum. De bevolking werd hysterisch anti-Duits. De aanwezige Duitsers, zoals de beminnelijke Stefan Zweig, vriend van James Ensor, verlieten halsoverkop België. Ondanks de Belgische neutraliteit, viel het Duitse leger op 4 augustus 1914 ons land binnen. De wreedheden van het Duitse leger veroorzaakten grote paniek. Vele hotels aan de Belgische kust lagen vol gekwetsten. Het 'Grand Hotel des Bains' werd een **militair hospitaal** waar Dr. De Beir de slachtoffers verzorgde.

De familie Baervoets voelde zich gevisieerd door het anti-Duitse sentiment dat leefde onder de bevolking. In juli 1914 hadden er nog Duitsers gelogeerd in het hotel en bovendien spraken hun kinderen met Germaanse voornamen Duits. Op 11 september besloot Léonie Baervoets met haar kroost en schoonzoon Dr. De Beir naar het **veilige Nederland** te vluchten. Ze gingen eerst naar Cadzand waar schoonmoeder Léonie het torentje van het 'Hotel des Bains' nog eventjes kon zien.

De Hollandse overheid verzocht hen naar Soesterberg nabij Amersfoort te gaan. Na de **Val van Antwerpen** op 10 oktober vluchtten 40.000 soldaten en massa's burgers naar Nederland. Onder hen de soldaten-kunstenaars Rik Wouters en de gebroeders Jespers.

DR. DE BEIR ALS KAMPARTS

In totaal waren meer dan 2 miljoen Belgen op de vlucht, waarvan meer dan 1 miljoen naar Nederland uitweken. De Belgische militairen die in Holland bleven, werden ondergebracht in interneringskampen o.a. in Zeist in de buurt van Soesterberg, het nabijgelegen Amersfoort en Hardenburg. Het kamp van Zeist, met meer dan 10.000 soldaten, was zwaar bewaakt. Omdat de Nederlandse militaire overheid nauwelijks Vlaams en Waals verstond, benoemde Kapitein Stoett, commandant van het kamp in Zeist, Dr. De Beir tot **kamparts**, bijgestaan door een andere dokter. Van oktober tot december 1914 kregen de dokters maar liefst 11.325 patiënten over de vloer. Ondervoeding, gebrek aan hygiëne, vlooien, luizen, vlektyfus, ratten: het werk was onoverzichtelijk. Honderden stierven. Strozakken werden regelmatig in brand gestoken om zich te ontdoen van vlooien en luizen. Bij de geïnterneerden stond Dr. De Beir bekend als de **barmhartige Samaritaan**.

FAU- -VISME

RIK WOUTERS

Dr. De Beir was bevriend met enkele gevangen kunstenaars maar hij was het best bevriend met **Rik Wouters**, toen de meest gevierde kunstenaar na James Ensor. Soldaat Wouters belandde op 19 oktober 1914 in het **interneringskamp van Amersfoort**. Op 2 november werd hij verplaatst naar het kamp van Zeist. Nog voor zijn vlucht had hij al te kampen met hevige hoofdpijn, een eerste symptoom van een fatale kanker van de linker aangezichtsbijholte. In het kamp van Zeist raadpleegde Wouters de kamparts Dr. De Beir en die stelde de voor de hand liggende diagnose van chronische sinusitis. Op verwijzing van Dr. De Beir en op aandringen van Wouters' echtgenote Nel bij kapitein Stoett werd Rik Wouters benoemd tot **ordonnans*** van de kapitein. Daardoor kreeg hij toestemming om het kamp te verlaten van 's morgens tot 's avonds binnen een straal van 5 km. Ondanks zijn hoofdpijn maakte Wouters aquarellen en tekeningen van de streek en van het kamp in Zeist, waarvan hij een schonk aan De Beir. Door de gesprekken met Rik Wouters raakte Dr. De Beir gefascineerd door de nieuwe kunst: **het fauvisme***.

* **Ordonnans**: militair die tot taak heeft bevelen, mededelingen, documenten, brieven, rapporten e.d. over te brengen van de ene leidinggevende in een leger naar de andere.

* **Fauvisme**: een uit Frankrijk afkomstige expressionistische stroming in de schilderkunst die in het begin van de 20e eeuw ontstond. Het fauvisme kenmerkt zich door het gebruik van felle, nauwelijks gemengde kleuren.

HET LEVEN IN SOESTERBERG

De meeste Belgische burgers keerden na het eerste oorlogsgeweld terug naar België en in 1915 werd het wat rustiger in Soesterberg. Het gezin De Beir woonde, samen met schoonmoeder Léonie Baervoets en haar kinderen Paula en Werner, bij de familie Van Moeren in de Van Ryckelweglaan. Het **vierde kind van Dr. De Beir, Stefaan**, werd geboren in 1917.

Voor de brancardiers, zowel die van de Belgische noodhospitalen in Holland, als die van de fronthospitalen aan de IJzer, schreef Dr. De Beir een boekje, getiteld '**Eerste Hulp bij ongelukken**', met 184 figuren, getekend door de Bruggeling Leo Poppe, vriend en ordonnans van Dr. De Beir. In 1916 bracht Uitgeverij Van Camp een kleine oplage van '**Pallieter**' van Felix Timmermans op de markt. Dr. De Beir was er vol van en liet door Poppe het boek in manuscript overschrijven, met illustraties door François Gos.

De gebroeders Jaspers bezochten Wouters in het kamp en dan begon de **levenslange vriendschap** tussen Dr. De Beir en **Floris Jaspers**. De gezondheid van Wouters ging zienderogen achteruit en in december werd een gezwel onder zijn oog ontdekt. De bezorgde kamparts stuurde Wouters naar een specialist. Uiteindelijk, na vele pijnlijke operaties, stierf Wouters op 11 juli 1916 in Amsterdam. Op 15 juli werd hij er plechtig begraven waarbij Dr. De Beir een grafrede uitsprak.

DE MODERNISTISCHE KUNST EN HUIB HOSTE

Dr. De Beir werd **modernist** door zijn kennismaking met eigentijdse kunstenaars die in de streek van Soesterberg woonden. Van vriend en patiënt Wouters leerde hij het fauvisme kennen. Als amateur-kunstenaar maakte Dr. De Beir tekeningen in diens stijl. De Zwitser François Gos vestigde zich in Amersfoort in 1915 en bezocht geregeld het atelier van de Franse kubist H. Le Fauconnier, die enkele jaren in Nederland vertoefde en een belangrijke invloed zou hebben op de ontwikkeling van de Nederlandse en Vlaamse expressionisten. Gos werd een vriend voor het leven.

Voor WO I was Huib Hoste naar Nederland gereisd en in 1914 was hij werkzaam in Leiden. Rond 1916 vestigde Hoste zich in de streek van Soesterberg. De familie Hoste en De Beir kwamen vaak samen, maakten uitstappen, bezochten tentoonstellingen en spraken over de Vlaamse problemen. Op zondag fietsten de families in de mooie streek rondom Zeist, Soesterberg en Amersfoort. In het voorjaar van 1917, op één van die fietstochten, stuitten ze op een ongewoon modern huis, het landhuis 'Ter Heide' van architect Rob van 't Hoff die fervent aanhanger was van 'de Stijl', een kunstenaarsgroep die het constructivisme in de architectuur en de schilderkunst promootte. Ook dr. De Beir raakte begeistert door 'de Stijl'.

DE TERUGKEER NAAR BELGIË

Na de wapenstilstand van 11 november 1918 mochten de Belgische militairen Nederland pas in januari verlaten. Groot was de ontgoocheling toen de familie De Beir in Westkapelle arriveerde. Ze vonden huishoudster Sidonie terug in hun huis, bijna verkrot achtergelaten door de Duitse bezetters. De ellende van de bevolking was enorm. De zieken waren zo arm dat ze amper een arts konden raadplegen. Vluchtelingen werden na hun terugkeer uit Nederland met de nek bekeken en ongunstig onthaald. Onder meer omdat ze 'Hollands' praatten, zo ook de kinderen van De Beir. Bovendien was het **vijfde kind** op komst en men verwachtte dat de zomervakantie een flop zou worden. In maart verkocht Reimond De Beir zijn huis in Westkapelle aan Dr. Aernouts en vestigde zich definitief in Knokke in Villa Gudrun in de Lippenslaan. Onverwacht werd het toch nog een goed seizoen.

SERVANCKX EN VILLA GUDRUN

Na de oorlog was **Antwerpen het centrum van het modernisme**. Figuren als Paul van Ostaïjen, de Jespersen, Huib Hoste en andere modernisten organiseerden de **Congressen voor Moderne Kunst**. Naar aanleiding van één van die congressen vraagt De Beir in 1923 aan Victor Servranckx om zijn herenkamer in de Lippenslaan in Villa Gudrun om te vormen in een **'De Stijl environnement'** waarbij de volledige kamer ingericht werd in **geometrische patronen**. De meubels had Hoste gemaakt. De kleuren, zwart en oranje-rood, waren gekozen door Servranckx. Een voorbode van de kleuren van de gevel van **het Zwart Huis**.

**"ANTWERPEN WAS
NA DE OORLOG HET
CENTRUM VAN HET
MODERNISME."**

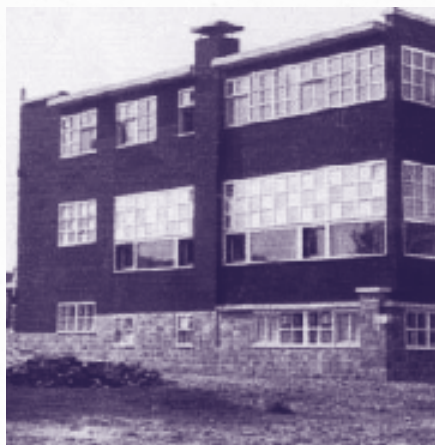

In die tijd stichtte De Beir het **Katholiek Vlaamsch Verbond** in Knokke, op aanmoediging van Frans Van Cauwelaert en gaf opdracht aan Hoste om **'Hotel Noordzee'** te bouwen, dat plechtig werd geopend in maart 1924. Het is een modern Vlaams Huis met hotel en theater. Zowel functioneel als formeel is dit theater een stijlbreuk. Het was ruitvormig met in de hoek het podium, de ruimte was kleurrijk. In het begin speelde men in het theater werk van Strindberg en muziek van Franse modernistische toondichters. Maar voor zijn vriend Huib Hoste had Reimond ook nog een ander voorstel...

HET ZWART HUIS

De dokterspraktijk van Reimond De Beir draaide goed en daarom deed hij in 1924 beroep op zijn vriend architect Huib Hoste voor het tekenen van de plannen voor zijn nieuwe dokterswoning in Knokke. Hoste speelde een grote rol in de **doorbraak van de moderne functionele architectuur** in Vlaanderen. Hij zocht zijn inspiratie bij 'De Stijl' en werd enorm beïnvloed door Van Doesberg en Mondriaan. Bij zijn terugkeer naar België, na de oorlog, zocht Hoste naar schakels voor een **eigentijdse architectuur**. Hij was grote voorstander van functionele en zuiver geometrische vormen in openbare gebouwen en burgerhuizen en vooral van het gebruik van sobere materialen.

Voor de dokterswoning van Dr. De Beir koos Hoste voor **sintelbeton**, toen een nieuwe techniek in de particuliere woningbouw. Het beton was van een dunne laag cement voorzien. Gewapend beton zorgde voor een draagkrachtig gebouw met een rationele indeling. De grote vensterpartijen waren gestandaardiseerde kaders die een eenheid vormden met de muren.

Geprofileerde ijzeren ramen zaten vervat in de betonnen kaders voorzien van gepolijst glas. De bovenlichten hadden half doorzichtig glas rechtstreeks 'gemastiekt' in de betonnen kaders. De diepe dagkanten van de ramen op de eerste verdieping waren origineel menierood met witte boord. De gevelbekleding bestond oorspronkelijk uit een teerlaag met een plint in terracottategels. De kleuren werden gekozen door Servranckx.

De dokterspraktijk en de keukens bevonden zich op het gelijkvloers. Op het tussenverdiep de **'Grote Kamer'** in een L-vorm en ingericht als een 'De Stijl' environnement door H. Hoste. Vloeren, kasten, theetafeltje en muren waren in geometrische patronen. Op de eerste en tweede verdieping bevonden zich de slaapkamers. Bijzonder was de traphal. Het natuurlijke licht kwam binnen langs een glasraam in Mondriaanse stijl. De zwarte deuren waren omlijst door oranje-rode lijsten, de kleuren van Servranckx.

In 2001 werd de woning geklasseerd. De nieuwe eigenaar heeft de woning gerenoveerd en met succes. 'De Woning De Beir' werd door de Knokkenaars 'het Zwart Huis' genoemd.

DE KUNSTENAAR

Tegen het einde van de jaren 20 stierf het modernisme een stille dood. De nieuwe stroming heette het **expressionisme** met als voorman Constant Permeke. Reeds in 1928 kocht De Beir een werk van **Permeke, 'Boer met hondenkar'**. Zij werden grote vrienden. In 1931 verscheen de eerste monografie over Permeke door A. Stubbe. Vooraan stond een tekst: *Aan Dr. De Beir, den fijngevoelige kunstkenner, Den Groote bewonderaar van Permeke*. Permeke schilderde de gewone man, ruw geschilderd en diep menselijk.

Gestimuleerd door Permeke begon De Beir **expressionistische landschappen** te tekenen, zowel met houtskool als potlood als met de gouache-techniek. In die tijd nam Floris Jespers opnieuw contact met Dr. De Beir en na de breuk met Permeke werd hij een huisvriend. Andere vrienden-kunstenaars waren Jan Cockx, Modest Huys, Albert Servaes en de Zwitser François Gos. Later zorgde hij ervoor dat Floris Jespers een huis met atelier kon bouwen langs de Graaf Jansdijk in Knokke. In de jaren dertig creëerde hij het grootste deel van zijn oeuvre.

Zijn artistiek leven moest hij combineren met zijn beroep als huisdokter. Toch tekende De Beir een rijk gevuld oeuvre in zijn expressionistische stijl. Zeezichten kwamen niet veelvuldig voor in zijn werk alhoewel dit een thema was dat rond die periode vaak geschilderd werd. Sommige werken waren iconografisch herkenbaar, zoals de cottage op het duin bij de dokterswoning. Hij was niet bang om **gemengde technieken** aan te wenden, zoals houtskool en kleurpigmenten gemengd met water. De tekeningen, met weinig kleur, waren heel dynamisch en evenwichtig geschetst.

EXPRES-

VOLKSFIGUREN

Op zijn doktersronde leerde hij een andere wereld kennen: die van mensen die leefden in kleine huisjes op cijnsground, verscholen in de duinen of verder in de landelijke gehuchten van Knokke. Hij creëerde een persoonlijke band met de bewoners en kreeg het voor elkaar dat zij voor hem poseerden. Al was hij expressionist, zijn portretten van de volksfiguren waren realistisch en duidelijk herkenbaar.

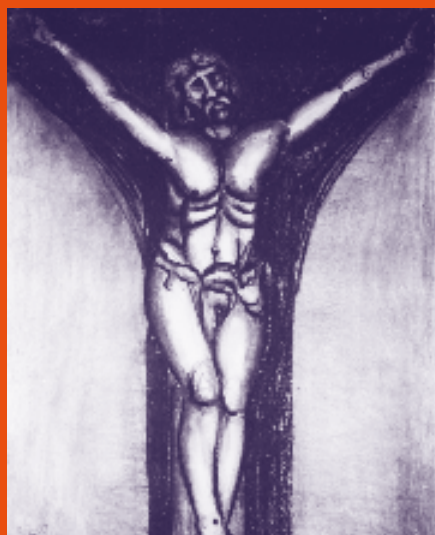
Ook **Knokse volksfiguren** zoals Koo Slekke (Leopold Sys uit de Oosthoek, wonende in de Paulusstraat), Sissen Kadee (Frans Janssens uit de De Judestraat) en Gusten Mattheeuws (uit de Peperstraat) toverde hij meestal met zwart en bruin potlood op papier.

RELIGIEUZE WERKEN

De vrome dokter tekende ook bijbelse taferelen. In Veurne schilderde hij gouaches van de Boetprocessie. Jespers nam ze mee om een wandtapijt en een groot achterglasschilderij te ontwerpen.

De Beir kreeg slechts twee gouaches terug van Jespers. Hij tekende bijbelverhalen zoals 'de drie Koningen', 'Christus met doornenkroon en twee beulen'. Het gebruik van houtskool was ook het medium om die onderwerpen te accentueren.

LANDSCHAPPEN

In de thematiek van zijn werk waren de landschappen vooral opmerkelijk. Meestal werkte hij ter plekke, gezien het kleine formaat dat hij hanteerde. Zijn eerste tekeningen dateren van 1917 toen hij in Soesterberg verbleef, een fauvistisch landschap met een centrale dreigende onweerswolk. Ofwel maakte hij observatietekeningen, expressief en synthetisch van opbouw. Zijn winterlandschappen waren stuk voor stuk sterke werkjes. Op zijn professionele ronde als dokter strekte het gebied zich uit tot aan de Nederlandse grens, maar ook rond Lissewege, Oostkerke en zelfs Brugge. Zijn typische hofsteden en bescheiden woningen langs de dijk met zijn tronken, de vergezichten met de torens van St. Anna ter Muiden, Sluis tot Westkapelle waren het dankbare decor.

GENRESTUKKEN

In deze werken gaat zijn aandacht naar de representatie van de mens en zijn omgeving, gezien door zijn eigen gevoelens. We zien dit duidelijk in een kermisbeeld bij de latere Dumortierlaan. Een ander thema was de 'Patisserie Peperstraete', gelegen aan de overkant van zijn dokterswoning, het 'Zwart Huis'. Ook had hij aandacht voor interieurbeelden zoals een figuur bij een Leuvense stoof of varkens bij de stal. Hij tekende ook in houtskool 'de zeug', geïnspireerd door Constant Permeke.

DE TWEEDE WERELDOORLOG

Op 3 september 1939 verklaarden Engeland en Frankrijk de oorlog aan Duitsland na de aanval op Polen. Overal en ook in Knokke brak een onzekere tijd aan. Gelukkig hadden de twee oudste kinderen een goede baan. De oudste zoon, Dr. Reimond De Beir, was huisarts in De Haan en dochter Lieve was gehuwd met de officier Dr. Eugène Mattelaer. Zij stopte op bevel van haar vader haar tandartsenpraktijk in Oostende en oefende die toen uit in het kabinet van haar vader. Vier zonen studeerden. Bij de Duitse inval op 10 mei was de familie De Beir hoogst ongerust want men kreeg geen nieuws van schoonzoon Dr. Eugène Mattelaer. Hij werd als **krijgsgevangene** gedeporteerd naar Colditz aan de Poolse grens maar even later werd hij toch vrijgelaten. Op 20 mei was er een hels lawaai nabij de dokterswoning. Alle vensters aan de kant van de Mosselmanstraat lagen aan diggelen door een **vliegtuigbom**.

De Beir organiseerde de medische diensten. Toch had hij veel zorgen. Als arts had hij minder werk. Men wachtte lang vooraleer ze een arts raadpleegden en hij had vier zonen aan de universiteit of in het college. Met zijn zonen correspondeerde hij dikwijls in het Latijn. Gelukkig kon hij zijn zorgen kwijt door piano te spelen en door zijn lectuur. Met zijn vrienden-kunstschilders had hij geregeld contact, vooral via de post: met zijn goede vriend Floris Jespers in de Ardennen, met Door Boerewaard over wie hij een scriptie maakte en met Albert Servaes.

Dr. De Beir vreesde een invasie aan de Belgische kust. Daarom stuurde hij zijn echtgenote en meerdere kinderen en kleinkinderen naar **Rixensart** in Waals-Brabant samen met een gedeelte van de inboedel waaronder zijn geliefde **Pleyel-piano**. Dochter Lieve bleef werken als tandarts in het kabinet van haar vader. Rixensart werd wekelijks bevoorrad met haring, dankzij een uitzonderlijke vangst, opgestuurd door

vader Dr. De Beir. Daar kreeg de familie bezoek van Mark Jespers, zoon van Floris Jespers die in Our in de Ardennen verbleef. Met spanning volgde Dr. De Beir de landing van de geallieerden op 10 juni 1944. Op 2 en 3 september werden respectievelijk Brussel en Antwerpen bevrijd. Montgomery kreeg het bevel om samen met een Canadese Divisie het noorden van België te bevrijden. De Duitsers ontruimden Brugge in de nacht van 11 op 12 september, maar hadden nog de tijd om de haven van Zeebrugge te vernielen. In de eerste septemberdagen dacht Knokke dat de bevrijding voor morgen was. Maar onverwachts wist de bezetter haar greep op Zeeuws-Vlaanderen nog twee maanden te handhaven om de toegang naar de Antwerpse haven aan de geallieerden te ontzeggen. De Duitsers concentreerden zich massaal rond de Scheldemonding. De vreselijke Slag om de Scheldemonding was begonnen en duurde bijna twee maanden. De Beir organiseerde opnieuw de medische diensten met het oprichten van een noodhospitaal. Schoonzoon Dr. E. Mattelaer, toen in opleiding, was er hoofdchirurg. De bevrijding van Knokke en meer nog van Sluis en Breskens zou een hoge tol eisen. Veel burgers waren het slachtoffer van geallieerde bombardementen die de bedoeling hadden de Duitsers uit hun bunkers en verdedigingsstellingen te drijven.

ZIEKTE

Dr. De Beir bleef zijn zieken bezoeken en hielp de gewonden. Hij schreef zijn **geestelijk testament**, waarin hij zijn bezorgdheid uitte over zijn geliefde echtgenote en de nog studerende kinderen. Voor zijn familie in Rixensart hield hij een dagboek bij vanaf 2 september 1944. Na de omsingeling beviel zijn dochter van een vierde kind. Zelf had hij gezondheidsproblemen. Hij diagnosticeerde bij zichzelf een buikgezwel. Begin januari werd Dr. De Beir opgenomen in het St. Jozef Ziekenhuis in Brugge en werd geopereerd door Prof. Sebrechts. Het postoperatief verloop was dramatisch en Dr. Reimond De Beir stierf op 19 januari 1945, omringd door vrouw en kinderen. Bij de begrafenis las schoonzoon, Dr. E. Mattelaer, volgend **gedicht**:

Plots breekt de draad

Plots breekt de draad, je avond is gevallen,
De knokse aarde weze je nu zoet,
Je rust nu vredig doch we treuren allen,
Het afscheid is zo zwaar, het harte bloedt.
Je was de band die alles vast kon binden,
Het sterk cement dat broeders samenbalt,
Wij kwamen vaak naar je om rust te vinden,
Je was de parel die ons nu ontvalt.
We danken je om alles, diepbeminde,
Om 't schone voorbeeld dat je leven bood,
Om al je liefde voor vrouw en kinderen,
Om je schoon leven, om je schone dood.

Bronnen

MATTELAER, P.B. MATTELAER, P.B. Dr. Reimond De Beir, arts te Knokke, Het Katholiek Vlaamsch Verbond, Volksontwikkeling en Het Expressionisme (1927-1939) deel 3, Cnocke is hier, 2005, p. 33-61.

MATTELAER, P.B. Dr. Reimond De Beir, arts te Knokke, Wereldoorlog II deel 4, Cnocke is hier, 2004, p. 37-63.

MATTELAER, P.B. Dr. Reimond De Beir, arts te Knokke, Tekeningen (1879-1945) deel 5, Cnocke is hier, 2006, p. 53-64.

Met dank aan het Gemeentebestuur Knokke-Heist, opdrachtgever voor de expo Dr. Reimond De Beir, Danny Lannoy, Paul Mattelaer, Diederik De Beir, Ann De Beir, Patrick De Beir, Theo De Beir en alle andere bruikleengevers.

Sincfala,
Museum van de Zwinstreek
Pannenstraat 140, 8300 Knokke-Heist
T 050 530 730
sincfala@knokke-heist.be

www.sincfala.be